



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 545/2024-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **DÔVERA zdravotná poisťovňa, a. s.**, Einsteinova 25, Bratislava, zastúpenej Škubla & Partneri s. r. o., Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach ČVS: KRP-135/2-VYS-KE-2022 z 28. apríla 2023, postupu a uzneseniu Krajskej prokuratúry v Košiciach č. k. 1 Kn 382/22/8800-19 z 12. júna 2023 a postupu a upovedomeniu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV/1 Gn 720/22/1000-10 z 26. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. januára 2024 sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 ods. 1, čl. 26 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva zaručeného čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom a uznesením krajského riaditeľstva, postupom a uznesením krajskej prokuratúry a postupom a upovedomením generálnej prokuratúry označenými v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „uznesenie krajského riaditeľstva“, „uznesenie krajskej prokuratúry“ a „upovedomenie“). Navrhuje alternatívne (i) upovedomenie zrušiť a vec vrátiť generálnej prokuratúre na ďalšie konanie, (ii) uznesenie krajskej prokuratúry zrušiť a vec vrátiť krajskej prokuratúre na ďalšie konanie alebo (iii) uznesenie krajského riaditeľstva zrušiť a vec vrátiť krajskému riaditeľstvu na ďalšie konanie. Súčasne žiada priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. V období od 1. októbra 2020 do 30. septembra 2021, kedy mohli poistenci zdravotných poisťovní požiadať o zmenu zdravotnej poisťovne s účinnosťou od 1. januára 2022, sťažovateľka zaznamenala odliv poistencov, ktorý bol niekoľkonásobne vyšší v porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami. Z uvedeného dôvodu podala 9. septembra 2022 na Úrade Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) trestné oznámenie, ktorého predmetom boli skutočnosti nasvedčujúce tomu, že mohlo dôjsť k spáchaniu viacerých trestných činov, konkrétne trestného činu podplácania, trestného činu podvodu, trestného činu neoprávneného nakladania s osobnými údajmi a trestného činu poškodzovania cudzích práv.

3. Úrad špeciálnej prokuratúry trestné oznámenie 7. októbra 2022 odstúpil krajskej prokuratúre, pretože neidentifikoval skutočnosti zakladajúce podozrenie zo spáchania trestných činov spadajúcich do jeho pôsobnosti. Túto skutočnosť sťažovateľke notifikoval upovedomením č. k. VII/2 Gn 318/22/1000-3 zo 7. októbra 2022. Krajská prokuratúra trestné oznámenie 8. decembra 2022 postupom podľa § 198 ods. 1 Trestného poriadku odovzdala krajskému riaditeľstvu.

4. Uznesením krajského riaditeľstva bola vec sťažovateľky podľa § 197 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku odovzdaná Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „úrad“) na prejednanie iného správneho deliktu, pretože nebol dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľka podala sťažnosť, ktorá bola uznesením krajskej prokuratúry podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá. Uznesenie krajskej prokuratúry preskúmala na základe žiadosti sťažovateľky uplatnenej podľa príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom konaní generálna prokuratúra, ktorá sťažovateľke upovedomením oznámila, že v postupe krajského riaditeľstva ani krajskej prokuratúry pri vybavovaní trestného oznámenia nezistila nedostatky.

III.

Argumentácia sťažovateľky

5. Podstata sťažnostnej argumentácie tkvie v nespokojnosti sťažovateľky s odovzdaním veci úradu na prejednanie iného správneho deliktu podľa § 6 ods. 10 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotných poisťovniach“). Úrad nemá právomoc preskúmať iné správne delikty fyzických osôb, ale len správne delikty zdravotných poisťovní, čo je dôvodom, pre ktorý nemôže v sťažovateľkinej veci konať. V rámci dohľadu nad zdravotnými poisťovňami pri výkone verejného zdravotného poistenia úrad nemôže riešiť otázku protiprávneho konania fyzických osôb, ktorého následkom by mohlo byť uloženie sankcie. Odovzdanie veci úradu bolo preto nezákonné, čo je príčinou, pre ktorú uznesením krajského riaditeľstva, uznesením krajskej prokuratúry a upovedomením došlo k zásahu do práva sťažovateľky na účinné vyšetrovanie, ako aj k zásahom do ostatných referenčných kritérií uvedených v bode 1 dôvodov tohto uznesenia.

6. Sťažovateľka nesúhlasí s podozrením z naplnenia skutkovej podstaty správneho deliktu podľa § 6 ods. 10 zákona o zdravotných poisťovniach. Páchateľom tohto správneho deliktu môže byť zdravotná poisťovňa, nie fyzická osoba. Ak fyzická osoba poskytne poistencovi za podanie prihlášky odmenu z vlastných zdrojov, tak protiprávneho konania sa dopúšťa táto fyzická osoba, a nie zdravotná poisťovňa. Objektívna stránka skutkovej podstaty správneho deliktu nemôže byť naplnená ani vtedy, ak dôjde k prepoisteniu poistenca fyzickou osobou bez poskytnutia odmeny za podanie prihlášky a bez vedomia poistenca. V danej veci došlo k spáchaniu trestného činu podvodu, pretože poistenci boli uvedení do omylu tým, že zmena zdravotnej poisťovne nastala bez ich vedomia, pričom fyzické osoby, ktoré s nimi spísali prihlášku, im poskytli nekorektné informácie. Z tohto dôvodu bolo potrebné vo veci začať trestné stíhanie a vykonať vyšetrovanie.

7. Krajská prokuratúra stotožnila konanie fyzických osôb, ktoré realizovali prepoistenie za odmenu alebo bez vedomia poistenca, s konaním zdravotnej poisťovne. Existencia pracovnoprávneho vzťahu daných osôb a zdravotnej poisťovne však nebola preukázaná. Aj pri danosti takého vzťahu sa však fyzické osoby mohli dopustiť trestnej činnosti, a to zneužitím svojho zamestnania, povolania, funkcie alebo postavenia na dosiahnutie neoprávnenej alebo neprimeranej výhody. Keďže úrad nemá právomoc skúmať uvádzané okolnosti, vo veci bolo potrebné viesť vyšetrovanie. Odovzdanie veci úradu na prejednanie iného správneho deliktu je metodologicky chybné, pretože najskôr bolo potrebné v trestnom konaní zistiť, či fyzické osoby poskytli poistencovi za prepoistenie odmenu na pokyn zdravotnej poisťovne. Až v prípade pozitívneho ustálenia tejto skutočnosti by mohol úrad uzavrieť, že odmenu za prijatie a potvrdenie prihlášky poskytla zdravotná poisťovňa.

8. Úrad vykonal dohľad týkajúci sa prepoistenia nad inou zdravotnou poisťovňou, a to bez zistenia porušenia § 6 ods. 10 zákona o zdravotných poisťovniach, s odôvodnením, že dané skutočnosti môžu preverovať len orgány činné v trestnom konaní. Generálna prokuratúra tento záver odobrila, pričom v súčasnosti bola vec posúdená opačne.

9. Závery krajskej prokuratúry k sťažovateľkou uplatnenej škode smerujúce k tomu, že škodu nemožno zistiť, sú nesprávne. Na majetku sťažovateľky vznikla škoda, pretože poistenci tvoria peniazmi oceneľný poistný kmeň zdravotnej poisťovne, ktorého hodnota umenšovaním (napríklad v dôsledku prepoistenia poistencov) klesá. Už samotným prepoistením dochádza k škode, aj keď nerealizovanej, keďže škoda vzniká až pri odplatnom prevode poistného kmeňa. Výšku zisku, ktorý sťažovateľke ušiel v dôsledku prepoistenia, bolo možné kvantifikovať. Krajská prokuratúra pristupovala k dôkazom a informáciám od štátnych orgánov selektívne. Spôsob výpočtu ušlého zisku naznačený krajskou prokuratúrou je nevykonateľný.

10. Sťažovateľka nesúhlasí, že fyzická osoba vykonávajúca prepoistenie poistencov bez ich vedomia nemohla vedieť, či prepoistenie privodí novej zdravotnej poisťovni zisk alebo stratu, a teda nemohla mať vedomosť ani o tom, či na strane pôvodnej zdravotnej poisťovne vznikne následok vo forme ušlého zisku. V danom prípade bolo potrebné vykonať vyšetrovanie, kde sa žiadalo identifikovať a vypočítať podozrivé osoby. U priemerne inteligentnej fyzickej osoby treba predpokladať, že je minimálne uzrozumená so vznikom ekonomickej straty na strane pôvodnej zdravotnej poisťovne. Takáto fyzická osoba nemusí konať s priamym úmyslom spôsobiť škodu na cudzom majetku.

11. Krajská prokuratura poukázala na *ultima ratio* povahu trestného postihu v zmysle potreby opatrnosti zdravotných poisťovní pri výbere zamestnancov s tým, že o vykonanie nápravy je potrebné usilovať mechanizmami civilného práva. Sťažovateľka však nevie ovplyvniť výber osôb, s ktorými vstupuje iná zdravotná poisťovňa do pracovnoprávného vzťahu, a na takýto vzťah nemá ani dosah. V danej veci nie je preukázané, či fyzické osoby boli v pracovnoprávnom vzťahu so zdravotnými poisťovňami. Prostriedky súkromného práva neposkytujú sťažovateľke dostatočné možnosti nápravy. Identifikáciu fyzických osôb, ktoré vykonávali nezákonné prepoistenie na ťarchu sťažovateľky, umožňujú len mechanizmy trestného práva.

12. Sťažovateľka nesúhlasí so záverom krajskej prokuratúry, podľa ktorého nedošlo k spáchaniu trestného činu poškodzovania cudzích práv z dôvodu nevzniknutia vážnej ujmy na právach. Nie je zrejmé, aké dokazovanie bolo v danom prípade vykonané. Pojem vážnej ujmy na právach bol krajskou prokuratúrou deformovaný. Vážna ujma na právach nemusí spočívať len v ujmach uvedených krajskou prokuratúrou, ale aj v iných druhoch ujmy.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

IV.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky uznesením krajského riaditeľstva a uznesením krajskej prokuratúry:

14. V zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd poskytuje v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný orgán verejnej moci (m. m. napr. III. ÚS 122/2024). Ústavný súd preto nemá právomoc preskúmať uznesenie krajského riaditeľstva, keďže ho na základe sťažnosti uplatnenej sťažovateľkou preskúmala krajská prokuratura, ktorá bola oprávnená a zároveň povinná poskytnúť ochranu právam sťažovateľky. Z obdobných dôvodov nie je v kompetenčnej dispozícii ústavného súdu podrobiť prieskumu ani uznesenie krajskej prokuratúry. Toto uznesenie na základe žiadosti sťažovateľky preskúmala generálna prokuratura, ktorá bola vybavená oprávnením a povinnosťou poskytnúť ochranu právam sťažovateľky. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre deficit právomoci na jej prerokovanie.

IV.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky upovedomením:

15. V súvislosti s upovedomením ústavný súd programovo uvádza, že odôvodnenia na seba procesne nadväzujúcich aktov aplikácie práva orgánov verejnej moci (v danom prípade prokuratúry

a krajského riaditeľstva, pozn.) nemožno posudzovať izolovane, pretože konania, z ktorých predmetné verejno-mocenské akty vzišli, tvoria z hľadiska predmetu jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania aktov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného právno-aplikačného procesu (m. m. III. ÚS 397/2023, III. ÚS 122/2024, III. ÚS 443/2024). Hoci je upovedomenie odôvodnené kvantitatívne stručne a po kvalitatívnej stránke pomerne stroho, vzhľadom na uvedené argumentačné línie a obsahovú spätosť upovedomenia uznesenia krajskej prokuratúry a uznesenia krajského riaditeľstva ústavný súd pristúpil k ich zhodnoteniu vo vzájomnej integrite a dôvodovej spojitosti. V nadväznosti na uvedené sa tiež žiada konštatovať, že v zmysle judikatúry ústavného súdu (m. m. napr. I. ÚS 136/2024, II. ÚS 429/2024) je prípustné, ak sa nadriadený orgán stotožní s dôvodmi uvedenými v individuálnom právnom akte inštančne subordinovanej verejnomocenskej štruktúry a v podrobnostiach na ne odkáže.

16. Prvá sťažnostná argumentačná línia smeruje k skutkovej podstate trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona, ktorého sa podľa sťažovateľky mali dopustiť fyzické osoby participujúce na zmene zdravotnej poisťovne prepoistených poistencov. Je potrebné diferencovať (i) námietku konania fyzických osôb, ktoré malo spôsobiť zmenu zdravotnej poisťovne za poskytnutie finančnej odplaty poistencom, a (ii) námietku, ktorej obsahom bolo tvrdenie, že v dôsledku konania fyzických osôb dochádzalo k prepoisteniu poistencov bez ich vedomia, teda na základe ich uvedenia do omylu. Sťažovateľka pritom nesúhlasí s odovzdaním veci úradu na konanie o správnom delikte, ktorého skutková podstata je zakotvená v § 6 ods. 10 zákona o zdravotných poisťovniach.

17. Pokiaľ ide o tvrdenie o prepoistení poistencov za odplatu, pre ústavný súd je podstatné posolstvo uvedené na s. 8 uznesenia krajskej prokuratúry, z ktorého vyplýva, že v okolnostiach prípadu nedošlo k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu podvodu, pretože „... *absentuje uvedenie do omylu, alebo využitie niečieho omylu... poistenci vykonali zmenu zdravotnej poisťovne dobrovoľne a vedome, neboli uvedení do omylu*“. To znamená, že orgány činné v trestnom konaní v tomto skutkovom rámci neidentifikovali potrebu začatia trestného stíhania s konkrétnym poukazom na nenaplnenie skutkovej podstaty trestného činu podvodu a vec odovzdali úradu na prejednanie iného správneho deliktu. Ústavný súd preto nevidí dôvod na odklon od názoru generálnej prokuratúry, ako vyplýva zo s. 2 upovedomenia, podľa ktorého „*nie každé protiprávne konanie nesie v sebe automaticky znaky trestnoprávnej zodpovednosti*“.

18. V súvislosti s námietkou prepoistenia poistencov zo strany fyzických osôb bez ich vedomia krajská prokuratúra ustálila deficit vzniku škody na cudzom majetku, ktorá predstavuje obligatórny znak objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podvodu. Obdobné závery vyplývajú aj zo s. 10 uznesenia krajského riaditeľstva, v zmysle ktorého z podaného trestného oznámenia a jeho doplnenia nevyplývajú konkrétne skutočnosti odôvodňujúce podozrenie z naplnenia znakov skutkovej podstaty tohto trestného činu. Povedané inak, v danom prípade neexistuje spor o uvedení poistenca do omylu, avšak na majetku zdravotnej poisťovne nevznikla škoda. Pritom sa javí podstatné, že pre vyvodenie zodpovednosti za trestný čin podvodu musia byť zmienené znaky objektívnej stránky, teda (i) uvedenie niekoho do omylu alebo využitie niečieho omylu a (ii) spôsobenie škody na cudzom majetku, naplnené kumulatívnym spôsobom, nie alternatívne. Ak sťažovateľka v rozsahu analyzovanej sťažostnej námietky nesúhlasí s odovzdaním veci úradu, tak je pre ústavný súd ako ľudsko-právny súd rozhodné, že orgány činné v trestnom konaní spoľahlivo ustálili nenaplnenie skutkovej podstaty trestného činu v postupe pred začatím trestného

stíhania, čo založilo príčinu nezačatia trestného stíhania. Tejto časti sťažostnej argumentácie tak chýba ústavnoprávna rovina v podobe objektivizácie presahu poukazovaného postupu na základné práva a slobody sťažovateľky.

19. Závery orgánov činných v trestnom konaní o nenaplnení skutkovej podstaty trestného činu podvodu možno aplikovať na konanie fyzických osôb pri prepoistení bez zreteľa na preukázanie pracovnoprávneho vzťahu týchto subjektov so zdravotnou poisťovňou. Ústavnému súdu sa potom javí logický postup krajského riaditeľstva, ktoré, ustáliac nepotrebnosť riešenia veci v intencných rámcach trestného práva, vec bez vykonávania ďalších trestno-procesných úkonov smerujúcich k zisťovaniu existencie pracovnoprávneho vzťahu postúpilo úradu na správne konanie. Je v kompetenčnej výbave úradu skúmať skutkové okolnosti relevantné pre prípadné vyvodenie administratívno-právnej zodpovednosti za delikt podľa § 6 ods. 10 zákona o zdravotných poisťovniach. Inak povedané, existencia podozrenia z trestnoprávne relevantného konania bola v uvádzanom kontexte rozptýlená bez ohľadu na to, či sa fyzické osoby nachádzali alebo nenachádzali v pracovnoprávnom vzťahu so zdravotnou poisťovňou. Tvrdenie vyplývajúce zo s. 10 ods. 2 uznesenia krajskej prokuratúry o tom, že zistenie existencie poukazovaného pracovnoprávneho vzťahu bolo po právnej stránke irelevantné, sa potom javí ako logické a z tohto dôvodu súčasne ako ústavnoprávne udržateľné.

20. Ani námietka súvisiaca s metodologickým pochybením orgánov činných v trestnom konaní v súvislosti s odovzdaním veci na správne konanie úradu nie je spôsobilá na procesný úspech. Táto dôvodová línia je hypotetického a špekulatívneho charakteru. Ako už ústavný súd v tomto uznesení uviedol, v okolnostiach danej veci je prioritná a rozhodná skutočnosť, že orgány činné v trestnom konaní sťažovateľke uviedli konkrétne príčiny, pre ktoré nebolo potrebné začať a viesť trestné konanie. Naopak, metodologicky nesprávnou a v podstate redundantnou sa môže javiť sťažovateľkou požadovaná potreba iniciovania trestného stíhania v prípade, ak je už v postupe pred jeho začatím korektne odôvodneným spôsobom ustálené, že trestné stíhanie nemožno začať a následne viesť pre absenciu zistenia skutočností odôvodňujúcich taký postup.

21. Ústavný súd k časti sťažostnej argumentácie recipovanej do bodov 5 až 8 dôvodov tohto uznesenia dodáva, že záver o nenaplnení skutkovej podstaty trestného činu za predpokladu, že určité konanie nemusí naplňať ani znaky správneho deliktu, nemôže sám osebe konštituovať potrebu začatia a pokračovania v trestnom stíhaní. Inými slovami, nedostatok spôsobilosti určitej skutkovej fakticity (konania) založiť skutkovú podstatu trestného činu ustálený bez ďalšieho vyšetrovania v postupe pred začatím trestného stíhania nemusí sám osebe znamenať vznik kompetencie úradu na konanie o (inom) správnom delikte. Platí totiž, že posúdenie, či sú splnené podmienky na začatie trestného stíhania, je v právomoci orgánov činných v trestnom konaní a ústavný súd do tejto právomoci v zásade nezasahuje, nepredpisuje im, aké úkony by prípadne mali ešte vykonať, keďže sám nie je takýmto orgánom. Ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu (m. m. napr. IV. ÚS 494/2024).

22. Časť dôvodov ústavnej sťažnosti prebratá predovšetkým do bodu 9 odôvodnenia tohto uznesenia tkvie v nesúhlase sťažovateľky so závermi orgánov činných v trestnom konaní, čo sa týka škody, ktorá jej mala vzniknúť v dôsledku prepoistenia poisťencov. Krajská prokuratúra však sťažovateľke korektným spôsobom vysvetlila, že k škode vo forme reálneho úbytku

na existujúcom majetku v zmysle § 124 ods. 1 Trestného zákona nemohlo dôjsť, pretože zmena zdravotnej poisťovne má účinky do budúcnosti. Ak ide o ušlý zisk, krajská prokuratúra s poukazom na odborné závery objektivizovala, že ustanovenie výšky ušlého zisku musí byť urobené tak, aby sa podľa bežného uvažovania blížilo k istote. Zo strany 9 uznesenia krajskej prokuratúry následne rezumuje podrobný poukaz na okolnosti, pre ktoré je kvantifikácia sumy ušlého zisku v danom prípade hypotetická, a teda nespĺňajúca ustanovené podmienky výpočtu. Napokon krajská prokuratúra sumarizačne akcentovala konkrétne pomenované špecifiká, najmä dvojstupňovosť prerozdelenia poistenia, pre ktoré v danom prípade nemožno objektívne ustáliť skutočnosť, či škoda prepoistením poistencov bez ich vedomia v skutočnosti vznikla, a ak áno, tak v akej výške. Poukazované závery sa nejavia ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné. V tomto prípade ide zo strany sťažovateľky nanajvýš o bežnú polemiku so skutkovými a právnymi závermi orgánov činných v trestnom konaní, bez založenia pozitívnej ústavnoprávnej relevancie.

23. V ďalšej argumentácii sťažovateľka (bod 10 dôvodov tohto uznesenia) nesúhlasí s tézou, že fyzická osoba vykonávajúca prepoistenie poistencov bez ich vedomia nemohla mať vedomosť o tom, či prepoistenie privedie pôvodnej zdravotnej poisťovni škodu a novej zdravotnej poisťovni generuje zisk. V tomto zmysle je však pre posúdenie veci ústavným súdom primárne podstatný dôvodovo presvedčivý záver orgánov činných v trestnom konaní o tom, že sťažovateľke na majetku škoda nevznikla. Úvahy o tom, či fyzická osoba majúca účasť na prepoistení mohla alebo nemohla vedieť o vzniku škody, sú teda so zreteľom na závery vyslovené v predošlom bode tohto uznesenia akcesorického charakteru. Povedané alternatívnym spôsobom, ak na majetku sťažovateľky nedošlo k vzniku škody, už *prima facie* nemožno uvažovať o pozitívnej relevancii tejto argumentačnej schémy.

24. Sťažovateľka v kontexte argumentácie uvedenej v bode 11 odôvodnenia tohto uznesenia nesúhlasí s názorom krajskej prokuratúry, podľa ktorého je v danom prípade potrebné usilovať o nápravu primárne mechanizmami súkromného práva. Ústavný súd v reakcii súhlasí s názorom krajskej prokuratúry, že trestným postihom nemožno nahrádzať inštitúty iných právnych odvetví. Len samotná skutočnosť, že určité konanie nezakladá skutkovú podstatu verejnoprávneho deliktu, sa nemôže upínať na porušenie ľudskoprávneho imperatívu efektívneho vyšetrovania. Pokiaľ orgány činné v trestnom konaní nadobudli rozumné a dôvodné presvedčenie o tom, že vec nemožno riešiť prostriedkami trestného práva, pretože konanie fyzických osôb nezakladá podozrenie zo spáchania trestného činu, úvahy o absencii vážneho záujmu prokuratúry zaoberať sa vecou s poukazom na subsidiárnu rolu trestného práva v systéme právnej regulácie sú vecne neopodstatnené. Opačný prístup dovedený do absurdity by mohol vo svojom výsledku ústiť k porušeniu zásady „niet trestného činu bez zákona (*nullum crimen sine lege*)“.

25. Na úrovni podústavnej polemiky so závermi orgánov činných v trestnom konaní sú aj názory sťažovateľky, ktorými odôvodňuje naplnenie skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania cudzích práv (bod 12 dôvodov tohto uznesenia). Zo s. 11 uznesenia krajskej prokuratúry rezultuje, že zákonným znakom skutkovej podstaty avizovaného trestného činu je spôsobenie vážnej ujmy na právach. Vážnou ujmovou na právach sa rozumie taký zásah do práv poškodeného, ktorý po kvalitatívnej stránke spôsobuje nie nezanedbateľnú ujmu, a to aj vzhľadom na ďalšie následky takejto ujmy. Následne krajská prokuratúra vyjadrila názor, že porušenie práv sťažovateľky nemá takú kvalitu a intenzitu, aby šlo o vážnu ujmu na právach. Tieto prevažne abstraktné úvahy krajská

prokuratúra aj primerane špecifikovala, keď konkrétnym spôsobom vymedzila druhy ujmy, ktoré by bolo možné považovať v okolnostiach konkrétnej veci za vážne. Na tomto podklade napokon došlo k celkovému ustáleniu negatívneho naplnenia skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania cudzích práv. Poukazované závery ústavný súd hodnotí ako racionálne a dostatočne konkrétne, čo je dôvodom, pre ktorý nemožno priznať procesný úspech ani tejto sťažostnej dôvodovej línii. V tejto súvislosti sa napokon žiada poukázať na stabilnú rozhodovaciu činnosť ústavného súdu (m. m. napr. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, II. ÚS 212/2020), podľa ktorej základné právo na súdnu a inú právnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že orgán verejnej moci činný v určitom decíznom procese nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

26. Ústavný súd k jednotlivým sťažostným námietkam zhrnujúco konštatuje, že sťažovateľka v podstate zamieňa právo na efektívne vyšetrovanie s právom fyzickej osoby alebo právnickej osoby na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe uplatneného trestného oznámenia, ktoré však medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy nepatrí a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (m. m. napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 28/06, II. ÚS 498/2022, III. ÚS 278/06). Ani z čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní (porov. *Dziedzic v. Poľsko*, č. 50428/99, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 25. 11. 2003, bod 6; *Helmerts v. Švédsko*, č. 11826/85, rozsudok z 29. 10. 1991, bod 29; *Kusmierik v. Poľsko*, č. 10675/02, rozsudok z 21. 9. 2004, bod 48). Napokon ani z ustanovení Trestného poriadku nemožno vyvodiť subjektívne právo osoby, ktorá podala trestné oznámenie, na začatie trestného konania (m. m. napr. I. ÚS 391/2023).

27. Súčasťou práv sťažovateľky nie je ani povinnosť orgánu štátu kvalifikovať konanie, v ktorom sťažovateľka vidí porušenie svojich práv, ako trestný čin. Ak výsledky postupu pred začatím trestného stíhania nedávajú podklad na začatie alebo pokračovanie v trestnom stíhaní, nemôže príslušný vyšetrovateľ začať konať alebo pokračovať v konaní. Ako oznamovateľka trestných činov má sťažovateľka právo domáhať sa len toho, aby sa jej trestným oznámením kompetentné orgány zaoberali, pričom nemá nárok na to, aby výsledok konania kompetentného štátneho orgánu zodpovedal jej predstave (m. m. napr. II. ÚS 88/99, II. ÚS 498/2022). Podľa názoru ústavného súdu orgány činné v trestnom konaní uviedli dostatočne presvedčivé dôvody, pre ktoré v sťažovateľkinom prípade nedošlo k začatiu trestného stíhania. Je zrejmé, že sťažovateľkou uplatnenou argumentáciou sa zaoberali a po jej preskúmaní vyhodnotili, že niet dôvodu na učinenie iného rozhodnutia, než aké prijalo krajské riaditeľstvo. Orgány činné v trestnom konaní postupovali v súlade so svojimi kompetenciami a nimi prezentovaný názor ústavný súd hodnotí ako prijatý na základe racionálnej úvahy. Právne závery vyslovené v upovedomení (posudzovanom v spojitosti s uznesením krajskej prokuratúry a uznesením krajského riaditeľstva) nie sú arbitrárne, extrémne nelogické ani sa neodchýlili od veci samej. Z tohto dôvodu ústavný súd nezistil dôvod, na ktorý by sa upínala nevyhnutnosť vykonania kasačného zásahu.

28. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným individuálnym právnym aktom štátneho orgánu, v danom prípade generálnej prokuratúry, nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným aktom a základným právom

alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (m. m. napr. I. ÚS 286/2023, III. ÚS 43/2024, III. ÚS 118/2024). Ústavný súd je názoru, že so zreteľom na závery uvedené v tomto uznesení absentuje ústavne relevantná súvislosť medzi upovedomením a námietkami, ktoré sťažovateľka uplatnila v dôvodoch ústavnej sťažnosti.

29. So zreteľom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti ústavnej sťažnosti dospel k zisteniu, že upovedomenie nesignalizuje možnosť porušenia práv sťažovateľky uvedených v bode 1 dôvodov tohto uznesenia, z čoho rezultuje, že dôvodnosť avizovanej časti ústavnej sťažnosti nie je potrebné preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky v rozsahu smerujúcom proti upovedomeniu preto odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

30. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v tejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu